

Освіта в системі японського економічного дива

ст.4

ЗГАДКА ПРО МАЙСТРА. Віктор Миколайович Костарчук

ст.6

«Спортивний клуб армії»

ст.8

Ієрофанії новорічного свята

ст.8

Мінімум декорацій. Максимум емоцій

ст.8

Вітаєм з Новорічними Святами,
Від серця щиро зичим Вам
Здоров'я, щастя і достатку
і виконання всіх бажань.
Хай буде Рік Новий не гіршим,
Нім попередній, і завжди
Хай слово Різдвляної Зірки
Вас заступає від біди.

Щиро зичимо Вам, дорогі викладачі,
співробітники, студенти
університету, щастя, добра
і злагоди. Нехай осяйна
різдвяна зоря об'єднує усіх нас:
і тих, хто зустрічає ці свята в
дружньому сімейному колі, і тих,
хто перебуватиме далеко від
рідної домівки, чистим світлом
невгасимих людських чеснот
та цінностей. Нехай у кожній
родині панує мир і спокій. Будьмо
оптимістами, будьмо будівничими
добрих справ, будьмо творчими
особистостями!

Редакція часопису «УНІВЕР»

ВИПУСК!

Студентський Парламент університету, Студентський профком та усі Студентські Ради факультетів вітають викладачів та студентів з наступаючим святом **НОВОГО РОКУ та РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ!** Хай сесія пройде швидко, активно й позитивно. Студентам нагадуємо, що студентські роки - найкращі й найвеселіші, тому налаштовуйтеся на пригоди та мандри, користуйтеся можливістю 50% знижки на залізничні квитки та подорожуйте. Викладачам побажаємо терплячості та почуття ; котре врятує від надмірних роздратувань і зближить зі студентським народом.

Усім щастя та наснаги!

P.S. Будьте РЕАЛІСТАМИ – робіть НЕМОЖЛИВЕ!

Половина редакторської статті

(колонка редактора)

Рідісний читач долетить до середини редакторської статті. Як правило, це вдається лише представникам конкуруючих видань або ж словогризам, що мають на меті знайти у тексті всі граматичні помилки. Тому ми вирішили написати лише половину редакторської статті, підбравши до неї кілька дуже розумних і корисних епіграфів. При верстці газети нам довелося виконати ("для краси") ще третину тексту на прохання дизайнерів. Отже, тепер нашу редакторську статтю можуть дочитати навіть діти та студенти останніх курсів.

Отже, «краще бідний, але розумний юнак, ніж нерозсудливий цар, який не вміє приймати поради» (Експозист) або ще краще: «кидаючи камінчики у воду, дивися на кола, ними утворювані. Інакше справа ця буде порожньою» (Козьма Прутков).

Дорогі наші читачі, існують три головні принципи, за якими наші редактори відбирають матеріали для публікацій. Ось вони: матеріал повинен бути, по-перше, корисним тому, хто витратив свій час на його прочитання; по-друге - достовірний, а по-третє - добре написаний. Чесно кажучи, нам довелося відкласти публікацію декількох статей, у яких були корисні відомості, через те, що матеріал не відповідав нашим програмним цілям або навпаки, матеріал написаний добре, але є сумніви в достовірності його джерел. Таким чином, ми серйозно працювали для вас.

На наших сторінках багато свіжого зимового повітря. Ви не загрузнете в набридливих шрифтах і в забитих текстом сторінках - читайте й відпочивайте на здоров'я. Ми любимо папір, і нам не шкода його для вас. На широких полях газети ви можете робити нотатки, записувати телефони коханих чи готувати конспекти лекцій.

У першому номері ми підготували великий блок оглядів для вас: університетські новини, культурні та мистецькі заходи, спортивні перемоги, трохи історії та аналітики для роздумів. Саме ту інформацію, брак якої ми самі відчували. Якщо ж вам здається, що деякі статті не мають до вас ніякого відношення, то «дивися на кола, ними утворювані».

А якщо ви відчуєте, що вам не досить матеріалу, просто «клікніть» сайт університету і, може, вам поталанило більше. Радом і тут ви не знайдете того, що потрібно, то поверніться подумки до нашої газети й продумайте свої запитання й пропозиції для нас. Ми обов'язково прислухаємося до вашої думки й точно відповімо на ваші запитання. Використовуйте, будь-ласка, усі шанси для того, щоб направляти нас у потрібне вам русло. Ми щиро хочемо вам стати в нагоді й бути корисними.

Не будь байдужим!

1 грудня цього року Студрада філологічного факультету провела соціальну акцію до Дня боротьби зі СНІДом. В рамках заходу на четвертому поверсі

університету студенти могли бачити проектне зображення слайдів та роликів, присвячених цій темі. Також організатори роздавали брошури та червоні стрічки усім бажаючим приєднатися до акції.

Серед студентів та деяких викладачів було проведено соціальне анонімне опитування, результати якого показали, що ¼ опитаних - ніколи не перевірялися на СНІД. Лише 2% знають про те, що в їхньому оточенні є ВІЛ-позитивні люди (хоча за статистикою в Україні кожний 100-й - хворий на ВІЛ/СНІД). Ми закликаємо вас замислитися... Це реальна проблема, котра потребує відповідального ставлення до життя кожного.

Анастасія Галиба

2 грудня міський голова здійснив "ходіння в народ" - до студентів

Олександр Соколов прочитав лекцію для студентів ЧДПУ імені Шевченка, присвячену Дню місцевого самоврядування, що відзначається 7 грудня. Міський голова розповів про особливості становлення місцевого самоуправління у Чернігові, про стан самоврядування міської громади сьогодні та перспективи на майбутнє.

Також О.Соколов не обійшов питання зменшення впливу економічної кризи у місті. Він повідомив, що на сесії 12 грудня буде внесено на затвердження депутатам план антикризових дій у місті. Зі слів міського голови, переважна більшість заходів стосуються підтримки у рамках компетенції органів місцевого самоврядування чернігівських товаровиробників. Під час лекції студенти мали нагоду поставити свої запитання міському голові. Вони переважно стосувалися створення умов для дозвілля молоді, її працевлаштування, забезпечення житлом, пільгового проїзду

студентів у громадському транспорті (тролейбусі). О.Соколов уточнив, що кожного року із місцевого бюджету на пільговий проїзд студентів державних коштів виділяється 100 тисяч гривень, що компенсує продаж студентських квитків. Проте забезпечити проїзд усіх студентів на 50% вартості проїзду міський бюджет не в змозі.

Міський голова спілкуванням із студентами залишився задоволеним. Він підкреслив, що завжди охоче відвідує педагогічний університет, випускником якого він є також.

Ректор ЧДПУ імені Шевченка Микола Носко зазначив, що університет останнім часом відвідують відомі громадські та політичні діячі й у найкращому закладі поступово з'являється гарна традиція проведення публічних лекцій. Адже студентська молодь завжди знаходиться в авангарді подій у країні та місті.

Наш кореспондент

Танці на візках

У 1960-х роках у Британії відбувся перший фестивалі з назвою «Танці на візках». Сьогодні один із різновидів таких танців входить до паролімпійських ігор як вид змагання. У грудні в обласному філармонійному центрі було зініційовано незвичайний концерт, присвячений Міжнародному дню інвалідів. У межах цього заходу проект «Танці на візках» реалізований вперше в області. Наш університет безпосередньо залучений до даної акції. Наталія Пархоменко, Юлія Ментей і Василь Лаба переборили свої психофізичні й фізичні сумніви танцювати в інвалідських візках, а допомогли їм у цьому студенти-хореографи Чернігівського вишу. А Фондація «Україна-діаспора» (філологічний факультет) у співпраці з Суспільною службою українців Канади змогли надати з-за океану 16 інвалідських візків.

Ініціаторами проекту стали: міська організація інвалідів «Шанс», яка об'єднує понад 300 осіб з особливими потребами; режисер-постансменник і хореограф Олена Баринська, викладач університету, хореограф Юлія Дмитренко. Стиль такого надзвичайного

танцю, де задіяні «візочники» і танцюниці, називається комбі. У ньому є свої труднощі й своя досконалість, адже тут по-новому розкриваються професійні риси обох партнерів. Завдяки візку, аважас Ю. Дмитренко, можна робити цікаві переміщення. Більш того, саме такі проекти в змозі «лідрити» особистісну планку спроможностей обох учасників. Тому, на думку керівника «Шансу» Світлани Федорової, проект «Танці на візках» - саме такий, що сприяє інтеграції людей з обмеженими можливостями до суспільства, дозволяє розкрити свої здібності та стимулює до активного життя.

Оксана Федорова

ХІМІКО-БІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Серед багатьох заходів цього семестру виокремимо круглий стіл «Мезинська стоянка: погляд через століття», який відбувся за участі ген. директора агрофірми «Авангард» Боровика О.Г., доцентів Карпенко Ю.О., Веремейчик О.М., директора Мезинського музею Куриленко В.С., студентів факультету. Окрім наукової частини заходу запам'яталось також закладення алеї та посадка дерев у дендрарії учасниками круглого столу.

03	56	84	72	88
42	32	40	48	76
07	14	21	08	16
28	32	36	35	40
18	20	24	20	25
04	08	12	05	10
07	03	09	14	18
06	06	10	12	12
33	02	04	05	03

ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

У рамках проекту «Викладання англійської мови як іноземної» 16 добровольців Корпусу Миру працювали на базі факультету в жовтні-грудні. Метою навчальної програми стало набуття волонтерами знань і навичок, необхідних для успішної дворічної роботи у вищих навчальних закладах України, ознайомлення з українською культурою та традиціями, обмін досвідом. Протягом листопада волонтери проводили заняття, демонструючи інтерактивні методики та цікаві прийоми роботи. Відбулося засідання «Англійського клубу», де волонтери розповідали про особливості системи освіти в США; проведено семінар на тему «Навчання аудіювання та письма»; відбулась презентація методичних розробок з тем «Вища та середня освіта США», «Хвороби та їх лікування».

2+2=?

ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

У листопаді цього року на базі факультету відбулося відкриття Астрономічного науково-дослідного центру. Відтак, усі студенти нашого університету, зацікавлені астрономією, можуть безпосередньо доторкнутися до глибин ще невідомого Всесвіту.

ФАКУЛЬТЕТ ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ

Життя факультету різнобарвне, безпосередньо пов'язане з фаховими пріоритетами студентів, зокрема, до дня вчителя було проведено вечір англійською мовою; з нагоди святкування тижня факультету та до дня спеціалізації «Іноземна мова» було організовано інформаційно-розважальний вечір, на якому студенти зустрілися з випускницею факультету Черевко Н.В., студенти 53 групи представили проекти «An ideal primary school» та «An ideal primary teacher», а також презентували літопис групи протягом 5 років навчання; було організовано зустріч з носієм англійської мови із Великої Британії Філіпом Едмонсом, який є членом організації «Британська гуманітарна допомога».

З листопада 2007 р. працює кафедра дошкільної освіти, яка впроваджує новітні технології розвитку дітей дошкільного віку. Кафедра педагогіки і методики початкового навчання провела виїзні засідання на базі Ріпкинського та Ічнянського районів, проведено виїзди викладачів кафедри та студентів 31-33 груп до Терехівської школи-родина «Дивосвіт» і студентів Чернігівського району, до Жовтківської неповної середньої школи з метою проведення відкритого практичного заняття. Викладачі і студенти мали можливість ознайомитися з досвідом роботи директора школи Донець Р.М. та вчителів початкових класів Цепік Т.О. та Яковенко Н.О.

У рамках проведення дня кафедри слов'янської філології у грудні відбувся концерт артистів Чернігівського філармонічного центру. Цікавими були також вечір «Що означає твоє ім'я» і чергове засідання музично-літературної студії, яку очолює І.П. Калініна.

ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

За 2008 рік на факультеті фізичного виховання було проведено багато заходів, а саме: «Танці з викладачами – 2», День здоров'я першого курсу, «Презентація» першого курсу. У грудні планувється тиждень факультету фізичного виховання, на якому будуть представлені теми: «Містер і Міс фітнес», танцювальний марафон, «Справа в капелюсі». Також стало традицією проводити наукову конференцію на факультеті з «Актуальних проблем фізичного виховання та спорту».

ІНДУСТРІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Уперснй відбулася творча зустріч науковців, освітян Чернігівської області та студентів факультету з педагогічним колективом Тростянецької ЗОШ, присвячена 90-річчю від Дня народження В.О. Сухомлинського. Програма включала чимало різних заходів: від виставки творчих робіт студентів ІПФ та майстер-класу керівників студентських творчих авторських лабораторій з технологій декоративно-прикладного мистецтва до науково-практичної конференції «Педагогічна спадщина В.О. Сухомлинського: погляд у майбутнє».

Не менш насиченим був і жовтень: студенти узяли участь у презентації книги Г.Комарова «Ніч ганьби», прослушали «Осінній бал-ретро», а 5 листопада – презентацію і курсу. Факультет був представлений у міських читаннях до 75-х роковин Голодомору в Україні. Щомісяця виходить студентська газета «Наше життя». У планах – до кінця року провести традиційну акцію «Подаруй радість дітям».

ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Підводячи підсумки цього семестру, слід відзначити, що на факультеті завдяки неабиякому завзяттю студентів було створено команду КВК, дебют якої відбувся на презентації студентів першого курсу. Це дійсно можна назвати значною подією в житті факультету, оскільки наші кмітливі та винахідливі планують брати участь і здобувати перемоги не тільки на міжфакультетському рівні, але й на міському та навіть вищих рівнях!

У цьому семестрі історичний факультет прийняв до своїх лав молоде покоління студентів. Відразу ж після кількох тижнів навчання студентською радою факультету було проведено соц. опитування на тему рейтингу популярності викладачів факультету серед студентів першого курсу.

На першому місці студентських симпатій виявився Луценко Р.М., він набрав 23% голосів і посідає перше місце у рейтингу, також високі результати отримали Тимошенко Т.М., Махній М.М.

A
B
C
D
E
F

Як то кажуть, про проблеми можна говорити безкінечно, а тим паче, якщо це проблеми університету. Адже скільки будуть існувати студенти, стільки вони будуть хоч чимось та незадоволені. Втім, не можна сказати, що студенти скаржаться безпідставно.

Останнім часом студенти другої зміни почали помічати дивні речі в коридорах рідної Альма-матер. Кудись зникло світло. Так-так, це більше схоже на фільм жахів, коли на перерви сотні студентів блукають темними коридорами. У нас був майже кумедний випадок: потрібно було відкрити двері у повній темряві. Підсвічували мобільними телефонами. Було схоже на якийсь квест. Кумедною ситуація була б, якби це відбувалось не в стінах університету. Напевне, це робиться в цілях економії. Та від багатьох чула запитання: «Ми сплачуємо за навчання чималі гроші. Невже не можна хоча б зробити нормальні умови навчання?»

Іншим і дуже важливим моментом для студента є, звісно ж, їдальня. Усі ви помітили тут стрімке зростання цін. «Звичайно, у країні криза, - подумаєте ви, - інфляція.» Це все ми чудово розуміємо. Загадкою залишається інше: якщо ціни ростуть, чому не покращується хоча б обслуговування? Столи постійно брудні, доводиться діставати з сумки вологі серветки та власноруч витирати. Або таке, що, думаю, відбувалося й з вами: ви закінчили їсти, збираєтеся йти, і тут раптом не дуже чемна жіночка кричить,

Проблема

щоб ви прибрали за собою посуд. Знову ж такі не дуже чемно кричить. Що ж, ми народ не гордий, звичайно, приберемо.

Проїжджаючи повз Технологічний університет, впевнена, всі ви з заздністю дивитися на велику кількість лавок, де в гарну погоду проводять перерви студенти. Так, це питання піднімалось в нас дуже багато разів. Втішає те, що лавки й смітники поставили хоча б у коридорах університету. Але ж на вулиці вони теж необхідні. Сподіваюся, цю думку підтримують усі студенти.

І, нарешті, наш «улюблений» дзвоник. Вже не вперше чую, що його ну просто необхідно змінити! Адже ця «Ламбада» вже давно не радує слух. На ній роблять пародії на університетських вечорах КВК, скаржаться, а вона продовжує існувати. Завжди дуже цікаво спостерігати за обличчям людини, яка вперше чує наш дзвоник, а тим паче, якщо вона стоїть недалеко від динаміка. Думаю, ви зрозуміли, про що я. Чула пропозицію змінити цю мелодію на звичайний дзвоник, або ж на підбірку мелодій. Кажуть, так буде набагато краще й естетичніше.

Безсумнівно, величезна кількість проблем залишилася за рамками цієї статті. Щоб допомогти нам звертати увагу тих, хто «нагорі», на проблеми університету та вносити пропозиції щодо покращення студентського життя, пишіть на адресу: critics@ist.ru. З радістю спробуємо допомогти.

Лідія Попова

Освіта в системі японського економічного дива

У політичній літературі те чи інше вражаче економічне досягнення країни та її народу звикли гучно іменувати «дивом». Не уникала цього терміну й Японія, яка пережила грандіозну катастрофу поразки у Другій світовій війні, отримала повний крах своєї багаторічної милітаристської політики, але змогла відстояти своє місце серед провідних країн світу, відбудувати знекровлену війною промисловість і привернути увагу до себе як до однієї з найрозвиненіших техніко-економічних держав. Чимало людей у нас із кордоном зазначали, що це сталося завдяки тому, що Японія першою розпочала скуповувати ліцензії на здійсненні в інших країнах технічні відкриття й оперативно впроваджувати їх у практику. Інші вказували, що обмаль острівної території, на якій проживає більше ста мільйонів населення, примусило згуртуватися націю й шукати найраціональніші методи господарювання, щоб вижити.

І все ж, при всій важливості названих факторів, Японія змогла досягти свого «дива» з тієї причини, що однією з перших країн капіталістичного світу максимально зосередила зусилля на організації системи навчання та виховання багатомільйонної армії фахівців. Уже в серпні 1946 р. була створена комісія з реформ освіти, яка підготувала Основний закон про освіту, прийнятий 1947 року. Згідно з ним, вводилося

обов'язкове 9-річне навчання. Повні середні школи (12 років навчання) організовувалися на принципах спільного навчання юнаків та дівчат і стали також обов'язковими вже у 60-х роках. Відбулися зміни й у структурі вищої школи. Різного типу вищі навчальні заклади — університети, коледжі, а також т.зв. «нормальні» школи — були перетворені у єдині виші з 4-річним терміном навчання.

Значні зміни сталися й у самій діяльності вищої школи: на доповнення до 200 вищих навчальних закладів (на 1950 р.) було

організовано сотні нових, котрих у 1996 р., наприклад, нараховували вже 593. Сьогодні усіх видів вишів більше тисячі, а кількість викладанів, яка у 1950 р. не перевищувала 11,5 тис. осіб, піднялася до 133,7 тисяч. Характерний і такий факт: у 1950р. в Японії навчалось усього 189 аспірантів та докторів. Сьогодні в аспірантурі й докторантурі перебуває більше 70 тисяч. Названі цифри є не просто свідченням кількості тих, хто навчається, але, перш за все, - характеристика політичності суспільства на спеціалістів з повною освітою та особливо тих, хто має диплом університету, зокрема на випускників престижних вищих навчальних закладів. Поряд з модернізацією системи освіти та її пристосуванням до нових економічних вимог ставилося питання і про «формування особистості людини», з ідеєю чого виступив тодішній прем'єр-міністр Японії Ікеда. «Жорстока міжнародна економічна конкуренція і високий рівень оснащення, — зазначав він, — ставлять потребу підняття якості робочої сили». Тому у розвитку всієї освіти Японії усе ширше і багатогранніше беруть участь як держава, так і приватний капітал. Витрати на освіту з боку держави зросли у 1990р., порівнюючи з 1955р., у 50 разів, а приватного капіталу майже в 60. У співвідношенні до національного прибутку

Продовження на сторінці 5

Освіта в системі японського економічного дива

Продовження
Початок на сторінці 4

Японія поступалася лише США та Англії, які у кінці 70-х років витрачали відповідно 7% і 7,3% порівняно з усім національним прибутком. Однак, якщо з другої половини 70-х років спостерігається у США, Англії, Франції, Німеччині деяке скорочення витрат на освіту, то Японія посіла перше місце серед країн світу за такими витратами у порівнянні до всього національного прибутку держави, залишаючись у числі лідерів і до сьогодні. Потяг японської молоді до освіти, всебічна підтримка цих прагнень з боку держави зумовлені не тільки практичними дивідендами чи економічними проблемами. Відомо, що в системі цінностей японського народу знання й культура посідають чільне місце. Саме тому прагнення до набуття знань, розвитку культури виступає своєрідною самоціллю, ствердженням особистого престижу.

Уже на кінець 60-х років усі японські діти (99,9%) у віці від 6 до 15 років були охоплені обов'язковим безкоштовним 9-річним навчанням. Національні риси, притаманні сьогодні більшості японців - працездатність, наполегливість, цілеспрямованість, охайність і виняткова уважність до якості виконуваної праці - сформовані усім процесом навчання. У ньому особлива увага приділяється моральному вихованню, елементи якого мають місце майже на кожному уроці.

Повна середня школа в Японії має загальноосвітнє та професійне відділення. У свою чергу, перше практикує академічний і загальний напрями, а професійне розподіляється на п'ять потоків: промисловий, сільськогосподарський, торгівельний, рибальство і домогосподарство. На потоках є й більш вузькі курси-напрями — електротехніки, зв'язку, фотографії тощо. З 1947 р. дев'ять класів стали обов'язковими й безкоштовними (включно й у приватних школах) для усієї молоді шкільного віку. Далі передбачено ще три роки навчання для отримання повної середньої освіти. Це потребує дотримання умов. По-перше, обов'язкові вступні іспити; по-друге, можливість уже обирати певний "профіль" навчання і, нарешті, визначати своє трудове, життєве майбутнє.

Існує розмаїта система японських університетів, різного профілю коледжів, технічних шкіл тощо, які дають змогу майже 70% тим, хто закінчує повну середню школу, продовжувати навчання та здобувати освіту фахівця вищої кваліфікації. Своєрідною є підготовка робітничої зміни на багатопрофільних технічних коледжах (школах) та організація так званої «повсякденної освіти», яку дають робітникам фірми, компанії. Культ навчання став у Японії модним і охоплює як молодше, так і старше покоління.

Уже з перших кроків навчання в школі систематично і наполегливо прищеплюються дітям високі моральні принципи, пропагуються все краще в системі людських цінностей і

взаємин. Ввічливості та моральності вчать і вчаться усе життя, вважають японці. Дівчина має оволодіти мистецтвом шиття, в'язання, складання букетів квітів. Навчаючись на рівні з хлопчиками, дівчаток вчать красивій поставі, гарній ході, мистецтву бути приємною для оточуючих, розвивати в собі жіночу привабливість і сексуальність. Водночас дівчаток виховують сміливими, терплячими, у тому числі й до фізичного болю. Хлопчиків уже з дитинства навчають бути дружніми з товаришами, вміти вживатися з людьми, знаходити спільну мову будь-з ким. Характерна й така деталь: хлопчиком твердять, що на людях плакати соромно, навіть коли боляче. Плач принижує гідність хлопця. Водночас підкреслюють, наскільки важливо посміхатися. Той, хто усміхається, досягає успіхів у житті швидше, ніж похмурий і плаксивий. З школи прищеплюється прагнення бути першим. Саме в школі діти зустрічаються з першою конкуренцією, яка поступово переростає в необхідність витримати конкуренцію між студентами, а потім усвідомити її зміст між фірмами, підприємствами й просто життєвим самоствердженням. Школа прищеплює не лише потребу в сумлінному ставленні до навчання (школяр, який не підготував уроку — рідкість). Школа навчає здоровому й розумному відпочинку, чуйності до людей, повазі до старших.

При всіх названих рисах, які школа пропонує молоді, провідним в усіх ланках освіти залишається формування творчих здібностей. Це завдання з кожним уроком набуває важливішого значення, оскільки метою стає самостійний технічний розвиток, необхідність зосереджувати зусилля на власних науково-технічних відкриттях. Процес професійного вдосконалення не завершується повною середньою освітою чи вищим дипломом. Промислові підприємства наполегливо розвивають підвищення кваліфікації як щодо робітників, так і управлінців. Держава, монополії все активніше втручаються в процес формування робітничої сили все чіткішою стає підготовка підвищення кваліфікації працюючих людей. Оператор повинен розумно й швидко оцінювати наявну інформацію, при потребі вносити корективи в роботу автоматизованого обладнання.

Потрібна також широка обізнаність з технікою, її можливостями, висока культура, яка неодмінно відбивається на якості продукції. Вкладаючи значні кошти в освіту та виховання, Японія розумно визначила ті галузі промисловості, які розраховані на виробництво експорту. Сюди й спрямовується основна кількість інвестицій. Виробництво експортної продукції передбачає, що товари мають вироблятися за найвищими світовими стандартами й перевищувати їх як за ціною, так і за рівнем сервісу. Для виконання цього завдання була здійснена багаторічна робота з навчання мільйонів фахівців, згуртування нації навколо ідеалів краси, порядності, взаємоповаги. Японці сформували в собі ті риси ввічливості, які прищеплені ще родиною та школою й також

є важливим фактором «економічного дива». А зміст японської ввічливості простий — вміти оберігати як власне самолюбство, так і гідність інших, уникати ситуацій, котрі здатні когось принизити. Досягти цих рис дозволило японцям з дитинства виховане почуття краси в усьому, особливе ставлення до гармонії в природі, виховання високого естетичного й художнього смаку. Кожна японська школа організовує не менше двох міжміських екскурсій на рік, плануючи їх так, щоб до 9-го класу кожен учень своїми очима побачив найвидатніші історичні місця власної країни. А в сонячні дні, яких буває не так і багато в Японії через тумани, директор може зняти з уроків усю школу й дозволити вчителям бути з учнями на природі, звертаючи увагу останніх на красу, наприклад, осінніх фарб дерев чи безмежні перепади кольорів квітучої сакури.

Японська система підготовки фахівців різних галузей має одну спільну рису: де б не працював японський працівник, він прагне досягти найвищої якості виробленої ним продукції. Прагнення до якості стало своєрідним способом життєдіяльності нації.

На сьогодні оновлення змісту навчання у школі враховує прогрес науково-технічних знань, структурні зміни в господарстві країни. Постійно на каналах однієї з найбільших урядових телерадіокомпаній Японії Ен-Ейч-Кей працюють дві найкрупніші телепрограми (126 годин на тиждень) і дві радіопрограми (122 години). Вони складаються ззадалегідь, на рік уперед, а для вчителів видаються спеціальні методичні розробки зі змісту телепередач. Приватні компанії (згідно з законодавством) зобов'язані відводити не менше 30% часу також для культурно-освітніх програм. Взагалі освітньо-культурні програми японського телебачення і радіо — одне з видатних досягнень країни. Це так звані «університети в ефірі», для яких понад 300 викладачів готують лекції та методичні посібники. У цих передачах програми з будь-яких галузей знань — від філософії до комп'ютерних технологій, що створює оптимальні умови для узагальнення знань учнів шкіл, студентів вишів і сприйняття нових знань студентами-заслуженими. У розвитку освітнього рівня японців значну роль відіграє й преса. На відміну від багатьох європейських газетних видань, японська преса, особливо в найбільших за накладом газетах «Іомурі», «Асахі», подає високоінтелектуальні матеріали й статті аналітичного характеру.

Станіслав Пономаревський

ЗГАДКА ПРО МАЙСТРА. Віктор Миколайович Костарчук

Історія – це люди. Історія нашого університету – не виняток. Людина повинна жити для гарних справ... Історія університету – це історія тих людей, які творять і розбудовують... Прості сентенції.

Віктор Миколайович Костарчук – один з таких творців Чернігівського педагогічного вишу. Багато в чому завдяки цій людині інститут, що колись складався лише з двох факультетів, фізико-математичного та мовно-літературного, перетворився на вагомий освітянський центр Чернігово-Сіверщини.

...Він був ректором протягом 27 років (з 1955 по 1982). З 1941 року воював, у званні старшого лейтенанта демобілізувався у грудні 1945 р. Починав педагогічну діяльність на кафедрі математики Житомирського педагогічного інституту. Після захисту кандидатської дисертації призначений ректором до Чернігівського педагогічного. Результатом 50-річної наукової та навчальної діяльності стало понад 70 підручників і навчальних посібників з математики. Прийшли й міжнародне визнання та престиж: Віктор Миколайович отримав грант і звання соросівського доцента Міжнародної Соросівської програми підтримки освіти в галузі точних наук Міжнародного фонду «Відродження».

Як часто людям пізніших поколінь здаються звичайними й звичними форми, предмети, площі, що навколо. Вони усвідомлюються як данність, просто наявні, просто є, й завжди були. А насправді за кожною деталлю можуть стояти не просто історії, а долі людей, які намагалися залишити по собі для прийдешніх поколінь частинку власної душі. Іноді ці частинки давалися дуже тяжко. Ціною неймовірних зусиль і здоров'я. Навіть

у сучасних реаліях важко уявити собі, яких титанічних зусиль коштувало тодішньому педагогічному колективу розбудувати колишній вчительський інститут, увести в навчальний процес два нові корпуси, спортивний зал, корпус для занять спортом, чудовий актовий зал на 500 місць, навчальні майстерні, три студентські гуртожитки на 1570 місць. І все це здійснено під безпосереднім керівництвом Віктора Миколайовича Костарчука. Це саме той випадок, коли життя людини невід'ємне від тієї справи, якою вона жила й дихала.

Віктор Миколайович належить до постатей яскравих і колоритних. Такі в суспільстві завжди у дефіциті... Він не обмежувався лише професійними інтересами, хоча, за спогадами його студентів, математику він викладав як поезію. Виховуючи майбутніх педагогів, на перший план він висував культурницькі акценти: «педагогічний інститут має стати центром високої культури. А його вихованці повинні бути істинними духовними наставниками молоді». Але як людина істинно творча, він «прививав» студентам і викладачам культуру думки, поведінки, розуміння мистецтва не адміністративними методами, а власним високим прикладом. Сьогодні мало хто вже пам'ятає, але саме Віктор Миколайович є автором слів «Гімну студентів» і «Студентського вальсу» (разом з Петром Зубом). Написані ці твори були українською мовою, і, до речі, саме Костарчук був тоді одним з небагатьох викладачів, хто читав власні лекції рідною мовою.

Знову дозволимо собі звернутися до пам'яті його учнів. «Ви завжди добрий і усміхнений. А з такою людиною не тільки легко набувати знання з фаху, а й цікаво. Ми пишаємося тим, що вже стільки років разом з Вами робимо одну велику справу: виховуємо, гартуємо, окриплюємо

вірою Людину! Нехай засіяне Вами зерно дружньо проросте, щедро заколоситься і для майбутніх студентів». Високі й теплі слова... Слова про справжнього педагога-майстра...

Вирішили ми розпочати рубрику «НАШІ» згадкою про постать колишнього ректора В.М. Костарчука не тому, що в цьому році йому виповнилося б 90 років. Нам здається, що через життєвий шлях таких людей можна було б написати усю історію нашого буття, а в даному випадку – історію майже 30 років життя університету. І недостоїно, здається, виглядаємо ми, сучасники, коли згадуємо те, чим завдячуємо цим людям, лише кожні 10 років, «лід ювілей». Але не зовсім це й так. Викладачі фізико-математичного факультету, як виявилось, не просто пам'ятають одного з кращих своїх професорів, але намагаються зберегти цю пам'ять й донести сучасним студентам. Спасибі їм за підтримку в написанні цієї статті. Спасибі й за ідею організації на фізмати іменної костарчукової аудиторії. Спасибі за допомогу та надані світлини й дружині, Н.Г. Костарчук.

Марина Ольховик

Ієрофанії новорічного свята

Відомий релігієзнавець М.Еліаде стверджував, що будь-яке явище світської культури має в собі певний релігійний підтекст або ієрофанію як прояв священного. Саме поняття «ієрофанія» ми спробуємо залучити для розгляду новорічного свята як артефакту вітчизняної культури на прикладі популярної новорічної кінострічки.

Відомо, що в 30-х роках ХХ ст. у нашій країні заборонялося не тільки святкувати Різдво, але й навіть ставити ялинку. Відомий російський письменник О.Солженицин згадує загиблих у ті роки вчителів, яких було звинувачено в тому, що вони «власнотворили в школах ялинки, щоб спалити школи» (роман «Архіпелаг ГУЛАГ»). Та в певний момент радянські ідеологи зрозуміли, що Різдво їм не перемогти прямою заборобою, і вони дозволили влаштовувати секуляризований варіант свята — Новий рік. У радянські часи бій кремлівських курантів виконував роль єдиних для усієї країни псевдодзвонів, а замість віфлємської зірки ялинку прикрашали п'ятикутною (та народ все ж таки віддавав перевагу тій верхівці, яка нагадує багаторічне шатро барокового християнського храму).

Дід Мороз — рештки дня святого Миколая. Ще одна ієрофанія Нового року вимальовується в традиції загадувати бажання. При цьому той, хто загадує, вірить, що його звернення може бути почуте саме на межі двох років. Ким почуте? Це запитання, як правило, не ставиться. Згадайте слова пісні, що звучить на початку фільму Е. Рязанова «Іронія долі»: «О, хто-нібудь, приди, наруш чужих людей соединенье и разобщенность близких душ!» Схоже на молитву? І це ж у фільмі, який створений був у радянські часи! Мені здається, що саме Е.Рязанов найбільш глибоко зрозумів духовний стрижень Нового року як десакралізованого Різдва. Цим стрижнем є майже підсвідомо надія на особливу, єдину та неповторну любов — любові як диво, любові як Божого дару. «Іронія...» дуже сподобалася глядачеві, який переглянув стрічку багато разів. Та навіть знавчі фільму наваряд чи могли згадати, як на початку та в кінці фільму в повний зріст (з хрестами) продемонстровано храм. На щастя, не помітили цього й суворі цензори від комуністичної ідеології. Уявіть! На очах у усіх, відкрито палаючою свічкою височить храм, та цього ніхто не помічає...

А між тим саме храм є тим образом, який підказує наявність різдвяного підтексту. Йдеться про зіткнення двох образів людського життя — образу існування, що пов'язано з піклуванням про матеріальний добробут і соціальний

престиж, та образу буття, який орієнтується у відповідності до духовних цінностей. Символічним виразом цих типів людського життя є у фільмі, без сумніву, лазня і храм. Лазня — образ очищення тіла, лазня дає полегшення душі. Храм — символ причасті до духовного життя, яке очищує душу і переформатує тіло. Лазня — згадка про язичницький обряд вигнання злих духів. Храм — образ Божественних Таїнств, які дають людині справжній захист від зла. Лазня — це простір, де на деякий час зникає соціальна ієрархія й відповідне відчуження. Храм — це образ перевернутої ієрархії (хто хоче бути першим, хай буде всім слугою). Лазня — це протест проти буденності та тимчасовий вихід з неї. Храм — це символ освячення всіх рівнів життя, включаючи й буденність. Лазня — частина ритуалу святкування Нового року героями картини. Храм — непомітне

нагадування про Різдво людям «землі забуття». Лазня — формальний початок сюжету, храм — духовне джерело.

Змістовий напрямок «Іронії...» підкреслюється асоціаціями з різдвяною казкою Гоголя «Ніч перед Різдвом». І у Гоголя, і в Рязанова головний герой напередодні свята прямує до Петербургу (Ленінграду), куди потрапляє в обох випадках повітряним шляхом. І в Гоголя, і у Рязанова цей поїзд, на перший погляд, організовують темні сили. Місце гоголівського чорта посідає у фільмі друг, який ніколи не п'яніє та сусід у літаку, який постійно згадує чорта. Та й літак теж має дещо спільне з демонічним як найшвидший, але не найнадійніший засіб пересування. І Вакула, і Женя Лукашин здійснюють вчинки, які не вписуються в картину їхнього попереднього життя. Благочестивий Вакула збирається продати душу лисому дідькові, а Євген, який ніколи не вживає спиртного, напивається «до чортиків». Головним героям попускається ладіння, щоб змиритися, піднятися та знайти справжнє кохання. Якщо ім'я головної героїні — Надія, а фільм — про Любов, то образ храму завершує трикутник — це Віра, віра в милосердного Бога, який виводить людину з безнадії випадкових зустрічей та круговерті марноти, дарує Мир і Любов.

Таку інтерпретацію «Іронії долі» підтверджує навіть «Іронія долі — 2» — цей художній кліп на теми старої «Іронії...», що вийшов на екрани у минулому році. Син Євгена Лукашина виходить на балкон петербурзької квартири і кричить: «А де ж церква? Куди ж ви поділи церкву?» І тут лунає залп «Аврори». Ідеологія замість релігії, Рсалука замість сім'ї. І ще одна спроба знайти щастя. Та якось дуже вже по-радянськи, навіть по-ленінськи: крок назад, щоб зробити... ще два кроки назад. Автори продовження зруйнували стару добру різдвяну казку, а те, що запропонували замість цього, глядача, здається, зовсім не надихає. Не віриш у цю любов і в таке щастя. Ось тут і згадуються слова Іпполіта з першої «Іронії...»: «Пустота-а-а...».

Основний міф Нового року — це унікальний момент перетину часу і вічності, коли може відбутися будь-яке диво, найбільшим з яких є Любов. Цей міф надихає тисячі людей, які напередодні свята нервують і послішають так, ніби назавжди вирішується їхня доля. Наступного дня вони приховують глибоке розчарування веселими вигуками: «Ото погуляли! Круто!» Але ж перетин часу й вічності існує насправді. І виходить такого перетину не у Новому році, а у Різдві. І бути на цьому перетині можна не тільки раз на рік, а кожного дня... Тож нехай Свято буде завжди із нами!

Марина Столяр

«Спортивний клуб армії»

Нещодавно, у листопаді, відвідувачі відомого у місті пабу «Варенік» мали змогу потрапити на презентацію літературно-музичного проекту «Спортивний клуб армії». Виник він восени минулого року внаслідок співпраці харківського письменника Сергія Жадана та популярної харківської ска-групи «Собаки в космосі». Результатом цієї співпраці став запис повноцінного аудіоальбому, котрий усі бажаючі могли купити на вході до пабу. Композиція вечору складалась із двох частин. Насамперед, виконання Сергієм Жаданом власних текстів під музику гурту. А друга – власне виступ «Собак у космосі».

Мушу сказати пару слів для людей, далеких від сучасної української літератури. Сергій Жадан – автор багатьох поетичних збірок, переможець всеукраїнського конкурсу «Книга року» (2001, 2006 рр.), перекладач з німецької, польської, білоруської та російської мов. Згодом і автор прозових творів – у 2004 році вийшов його перший роман «Депеш Мод». В минулому – викладач Харківського педагогічного університету ім. Г.Сковороди, сьогодні – активний діяч, ініціатор різноманітних акцій, проектів та просто цікавий чоловік. Студентам нашого університету він знайомий вже давно, адже навесні цього року відвідував ЧДПУ. Тоді Сергій Жадан, Сашко Ушкалов та Тарас Прохасько представляли Громадський рух НЕ БУДЬ БАЙДУЖИМ. На зустрічі відомі письменники й зачитували власні твори, а також відповідали на численні запитання, чим неймовірно зацікавили студентів та викладачів.

Тетяна: В одному інтерв'ю Ви сказали, що функція літератури – приносити задоволення від процесу читання. Коли пишите, чи задумуєтесь над тим, як це можуть сприйняти читачі, чи просто вільно висловлюєте свої думки?

Сергій: Ні, я особливо над тим не замислююсь. Звичайно, намагаюсь уникати якихось жорстоких сцен, аби не травмувати читачів (посміхається). Але в основному це все те, що в мене в голові.

Т: Чи були у Вас проблеми із видавництвами, цензурою? Сьогодні

дуже часто можна спостерігати, як деякі твори просто не допускають до широкого загалу.

С: Та, начебто, ні... Мене бояться, напевно (посміхається). Хіба що були деякі проблеми із видавництвом у Росії.

Т: Ваші твори розраховані на молоде покоління читачів?

С: В мене немає чіткої межі – оце я пишу для підлітків, це – для когось іншого. Просто так виходить, що на моїх презентаціях та виступах частіше можна побачити молодих людей.

Т: Зображуючи життя занадто правдиво (прим. - у своїх творах автор торкається проблем наркоманії, проституції), не боїтесь, що це може травмувати деяких Ваших молодих читачів? Ви давали своєму сину (зараз йому 12 років) читати Ваші твори?

С: Він їх проглядав, але не читав. Звичайно, для нього буде краще спочатку почитати Достоевського. Але має йому зарез і не цікаво. Я думаю, для дитини 12-ти років більш цікаво почитати про принців та фей, ніж про наркоманію та проституцію.

Т: Що вплинуло на ваш перехід від поезії до прози?

С: Просто з'явилися речі, які не можна було виразити за допомогою поезії.

Т: Ваше ставлення до сучасної української музики?

С: Дуже позитивне! У Харкові багато гарних груп. От, наприклад, «Собаки в космосі» (показує на них рукою). Потрапивши на їх концерт, ви обов'язково зрозумієте, що не шансоном єдиним мають повнитись радіоефіри нашої молоді республіки, що радість життя може й мусить виявлятися не лише в тягучих тюремних куплетах. Із відомих на всій Україні виконавців – подобається останній альбом Карпи.

Т: Ви любите вирушати у подорожі на довготривалий час. Не набридло? Більшість людей після 30-ти мріють про те, щоб посидіти перед телевізором, відпочити...

С: Та ні, не набридло. Хоча я теж дуже люблю поспати вдома і подивитись «телік». Ти вже звикаєш до того всього, налаштуєшся на певний ритм – а втративши це, дуже важко до того ритму повернутися. Із подорожами пов'язано дуже багато ситуацій. Вони привносять цікаву різноманітність у життя.

Т: У багатьох творах фігурує залізничний вокзал, як важливе для Вас місце, як спогад дитинства...

С: Так, то є знаковим для мене. Просто наші вокзали вміщують у собі все,

аби почувати себе спокійно і впевнено. Ти впадеш у цей транспортний транс і не можеш його позбутись.

Т: В романі «Anarchy in the UK» Ви розповідаєте, як ще малим відвідуєте футбольні матчі. Чи збереглась ця прихильність до сьогодні? За яку команду вболіваєте?

С: Так, я фанат, прихильник футболу. Але в фан-сектор не ходжу, мені там насправді не цікаво. Вони стоять із шариками, приходять лише для того, аби поспівати, покричати. На трибунах зовсім інша публіка.

Т: Сутички трапляються часто? Берете в них участь?

С: Взагалі харківські фанати мирні. Особисто я такої атмосфери, як у нас, не бачив ні на одному стадіоні України. Дуже велика підтримка, і це відчувається. Особливо, протягом Євро Кубків, наприклад, останній, на якому було 40 тисяч людей...

Т: Ви зараз викладаєте в університеті?

С: Я звільнився. Часу немає. Важко стало це все поєднувати. Якщо ти серйозно цим займаєшся, повинен узгоджувати свій графік із керівництвом. Маєш постійно пояснювати своїм студентам, що ти до них прийшов не як письменник, а як викладач. І що вони МУСЯТЬ вчити твій предмет.

Т: Що будете робити, якщо настане день, коли Ви зрозумієте, що більше не хочете з цим мати справу? Що, окрім літератури, Вас приваблює?

С: Садівництвом буду займатись, квіти вирощувати (сміється). Але ж у мене є професія, і я поки що не збираюсь закінчувати цим займатись. Мені це подобається.

Ми побажали Сергію та гурту «Собаки у космосі» творчого натхнення, запросили відвідати наше місто ще у майбутньому. А після концерту довго не могли відійти від того шаленого драйву та позитиву, що ним вони заряджали людей під час виступу.

Тетяна Грабовець

Мінімум декорацій. Максимум емоцій

Відадування театру для мене завжди має три складові: очікування, перегляд, роздуми. І насправді важко визначити, що я люблю більше. Кожен елемент має свій неповторний присмак, залишає спогади, емоції, почуття.

Щороку в Молодіжному театрі проходять Грудневі театральні вечори. Цей зими до нашого міста завітали колективи зі Львова, Дніпропетровська, Києва та Харкова. Очікування вистави Харківського «Театру 19» відбулося задовго до Грудневих театральних зустрічей. Воно розпочалося кілька років тому зі знайомства з творами польського драматурга С. Мрожежа. «Танго», «Стриптиз», «Вдови», «Емігранти» та інші його твори поновили мою хвору творчу уяву. Щиро сподіваюсь, що не огортаюсь від цього захоплення ще років принаймні N...

Декілька слів про театрального гостя. Харківський «Театр 19» виник порівняно недавно, якихось п'ять-сім років тому, але за короткий проміжок часу вже встиг стати модним не тільки у рідному місті. В чому ж секрет такої популярності? На початку існування колективу багатьом здавалося, що такому приголомшливому успіху він зобов'язаний легендарній групі Spizza і особисто її фронтмену, а за сумісництвом актору «Театру 19» Сергію Бабкіну. Але на сьогодні ясно: перед нами справжня акторська артіль однодумців.

На фестивалі театр привіз виставу «Емігранти» (режисер Ігор Ладенко).

П'єса для двох акторів (Сергій Бабкін та Олег Дідик) переносить глядача у маленьку кімнату під сходами, в якій живуть двоє емігрантів. Невизначено-розмиті географічні та історичні реалії твору роблять його універсальним. Герої не мають імен, а дія відбувається, можливо, у сусідньому будинку. Епізод з життя емігрантів-заробітчан постає на маленькій сцені в усій своїй неприхованій «красі». Пересічна людина, не надто освічений трудяга, балагур, грубіян та жадюга (герой Сергія Бабкіна) за один вечір переживає межову ситуацію,

кілька разів втрачає людську гідність й знову стає людиною. Розумний та трохи флегматичний письменник-філософ (герой Олега Дідика), який бере на себе роль «плицаря останнього шансу», верховного судді та Бога, ледве не стає жертвою власної «місії заради спасіння». Обидва чоловіки шукають у житті щастя. Тільки розуміють що абстрактну категорію зовсім по-різному. Приземлено-матеріальна мрія першого - повернутися додому й збудувати для своєї родини кам'яний будинок й піднесено-ідилічні прагнення другого написати роман про рабство обертаються однаковим фіаско. Життя ніби проходить повз емігрантів, воно - на верхньому поверсі та назовні й потрапляє до кімнати під сходами через звуки. Ці герої такі різні, але такі подібні...

Зміна емоційної напруги, яку актори передають один одному, ніби м'ячик, спади та підйоми, жарти й каламбури у поєднанні з драматичною фабулою залишають дивну суміш відчуттів меланхолії, смутку, жалю.

Мінімум декорацій. Максимум емоцій. Майже дві години гри переконують у багатстві хисту молодих акторів та влучності режисерського рішення. І знову знайоме посттеатральне відчуття: скоріше додому, зручно влаштуватися з чашкою чаю й шоколадкою та знову й знову переживати побачене...

Олена Росстальна

Пити чи не пити?

Хоча Новий Рік святкується нами в період Різдвяного посту, однак майже всі п'ють - шампанське, вино, слабкі та міцні алкогольні напої. В компанії свято зустрічати веселіше. І не тільки тому, що ти отримуваш багато подарунків (деякі з подарунків і не знаєш куди потім подіти), просто пити краще в колективі, навіть якщо спілкування проходить уже під столом або в обіймах унітазу. Тут - в колективі - можна розповісти анекдотик і байдику, що від нього трохи тхне. Можна з'ясувати стосунки, перетворивши бурхливу жестикуляцію на безвинний мордобій. Або затьмарити усіх, придумуючи на ходу курйозні історії.

До Нового Року ретельно готуються, і не тільки купуючи зігріваючі напої. Перегортаються сотні сторінок модних журналів у пошуках цінних порад. Чий це буде рік - свині чи пшока? У який колір потрібно вбратися, щоб задобрити тварину? Яку гірлянду й де повісити, щоб у новому році до хати потекли гроші? Бо цього вимагає славнозвісний Фен-Шуй. Ми звертаємося до мудрості китайців та віримо, що так воно й є. Статистичних даних немає щодо кількості випадків, коли Фен-Шуй приніс гроші. А ось наступне спостереження китайців можна перевірити саме цього новорічного свята.

Мудрі китайці, описуючи поведінку п'яної людини, відмічають, що кожна проходить три стадії сп'яніння (якщо, звичайно, не отямиться на півдорозі й не піде додому спати, вирішивши, що

вже досить): спочатку МАВПИ, потім ЛЕВА і згодом СВИНІ.

Мавпа «кривляється, бавиться, стрибає, всіх зачіпає. Голос переходить у крик. Потрібен рух, потрібна гра. І тут - море по коліна. Мавпа перетворюється на Лева, який знає собі ціну. Я цар звірів («Я крутий», - у нашому розумінні). Я вам усім покажу! І хоча поряд іноді знаходиться левиця, справа не в ній. Не через неї вся метушня. Її роль - бігати колами, коли Лев обере гідного суперника, який ненароком потрапить на очі, вгамовувати розлючену тварину або обтирати рани, якщо суперник виявився напролюд сильним.

Мало. Недобір. І Лев, що рикає, перетворюється на Свиню, що рохкає. Вона роздуває щокі, намагаючись здаватися тверезою, і не помічає, що обличчям давно течуть слюзи й сльози. Вона намагається триматися рівно, з усією серйозністю піднімаючи пальця, щоб покопупатися у носі.

Звичайно, тут не йдеться про людей, які вміють пити «культурно». Але, друзі, йде Різдво і вимагає від нас підготовки до цієї видатної події, коли на землю зійшов Бог. Йде піст і нагадує нам, що ми православні, майже всі хрещені ідеєю Христа, а не китайських богів. І добре було б привчити себе до посту ще й для того, щоб дати передих нашому невтомному тілу, якому доводиться переробляти й таку страшну отруту як алкоголь.

Щасливого Різдва!

Тетяна Потапенко

УНІВЕРСИТЕТСЬКА СПОРТЛАНДІЯ

В університетському житті значне місце посідає спорт, з одного боку, завдяки плідній роботі вже більше 40 років факультету фізичного виховання, з іншого, нестримному бажанню молоді вдосконалюватись, реалізовувати свою мрію та радіти досягненням інших. Наше спортивне життя різнобарвне: від індивідуальних занять аеробікою до університетської спартакіади, що охоплює всі факультети й триває весь навчальний рік; від спортивних змагань на рівні міста до професійних звершень у чемпіонатах України, Європи, світу.

В межах університетської спартакіади відбувся легкоатлетичний крос, змагання з шахів і настільного тенісу. В легкоатлетичному кросі перше місце поділили між собою студенти фізико-математичного факультету і факультету фізичного виховання, друге місце посіли історики, а третє дісталось хіміко-біологічному факультету. В шаховому турнірі фортуна посміхнулася студентам хіміко-біологічного і фізико-математичного факультетів, а третє місце розділили між собою студенти психолого-педагогічного факультету і факультету фізичного виховання.

Наші професійні звершення у 2008 році вражаючі, зокрема, у силових видах спорту.

Митрофанов Дмитро – студент 3 курсу факультету фізичного виховання, став чемпіоном України з боксу у ваговій категорії 67 кг.

Новопашен Світлана – студентка 3 курсу, громадський декан факультету фізичного виховання, здобула срібну медаль на чемпіонаті світу з кікбоксингу за версією WPK у ваговій категорії 57 кг.

Афіногенова Наталя – студентка 5 курсу, здобула срібну нагороду на чемпіонаті світу з кікбоксингу за версією WPK у ваговій категорії 64 кг.

Лисюк Сергій – випускник факультету фізичного виховання, здобув золоту медаль на чемпіонаті світу з кікбоксингу по версії WPK у ваговій категорії 67 кг. Виконав норматив майстра спорту міжнародного класу.

Шрам Сергій – студент 3 курсу факультету

фізичного виховання, здобув бронзову медаль на чемпіонаті світу з кікбоксингу у ваговій категорії 67 кг.

Буйок Марія – студентка 2 курсу факультету фізичного виховання, здобула 1 місце на чемпіонаті України з боротьби самбо.

Окремо хотілося б згадати золоті медалі з кульової стрільби на чемпіонаті

Підбірка Марини Ольховик

Європи у Швейцарії та на чемпіонаті світу в Чехії студентки 5 курсу факультету фізичного виховання, заслуженого майстра спорту України **Авраменко Галини**, а також срібну медаль на Чемпіонаті Європи з багатоборства студента 2 курсу факультету фізичного виховання **Куцельського Миколи**.

Чернігівські спортсмени-веслувальники недавно стали призерами чемпіонату світу у польському місті Познань, у якому брали участь 11 країн. Вони змагалися у новому виді спорту, який називається «драгонбоат». Збірна України складалася більше ніж зі ста осіб. З Чернігова у ній узяли участь три спортсмени: **Олег Проценко, Сергій Романчук і Сергій Дікалов**. Драгонбоат – цей історично древній вид спорту зародився в Китаї і там розвивався. Але недавно він отримав своє друге народження та поширився в усьому світі: двадцять гребців у вузькому човні ритмічно веслюють. Серед них – барабанник, який задає ритм, і рульовий. Ніс човна прикрашений головою дракону. Учасник цих змагань, студент факультету фізичного виховання, **Сергій Дікалов** повідомив про адаль результати

ОРИГІНАЛЬНІ ВИДИ СПОРТУ

Шаховий бокс (шахбокс, chessboxing) – вид спорту, що поєднує шахи і бокс. Девіз: «Битви відбуваються на ринзі, а війни ведуться до дощів».

З'явився у 2003 р. завдяки німеччому художнику І.Рубіну. Вже створена Всесвітня організація шахбоксу, яка приваблює гармонійним поєднанням фізичної та інтелектуальної боротьби. Перший чемпіонат світу відбувся в Амстердамі у 2003 році. Змагання тривають 11 раундів: 6 – шахових і 5 – бокс. Нокаут у боксі або мат у шаховому раунді призводить до поразки. Спортсмени поділяються за ваговими категоріями. Chessboxeri стверджують, що цей вид спорту увійде у список олімпійських видів вже у 2016 році.

ПОДІЇ, ЩО ЗМІНИЛИ СВІТ:

► 1699 — Указом царя Петра I в Московії замість літочислення від «створіння світу» введено юліанський календар; відлік і святкування нового року перенесено з 1 вересня на 1 січня.

► 1775 — Вперше підняли зоряно-смугастий прапор США.

► 1825 — У Петербурзі відбулося повстання декабристів.

► 1933 — У США скасували «сухий закон», введений 1919 року.

► 1991 — День національної єдності з нагоди Всеукраїнського референдуму, коли понад 90% громадян висловились за незалежність України.

ВИНАХІДНИКАМ НЕ СИДИЛОСЯ НА МІСЦІ:

► 1586 — Герріот Томас завіз із Америки до Європи картоплю.

► 1769 — В Англії запатентовані жалюзі.

► 1790 — У Мексиці знайшли камінь з календарем ацтеків.

► 1863 — Англієць Воттон Фредерік запатентував лінолеум.

► 1869 — В Огайо (США) Вільям Семпл запатентував першу жувальну гумку.

► 1884 — У Чикаго запатентовані перші роликові ковзани.

► 1891 — Винайдена гра баскетбол (американський учитель фізкультури Джеймс Нейсміт запропонував своїм учням закидати футбольний м'яч у кошики з-під персинів).

► 1895 — У паризькому «Гран-кафе» на бульварі Капуцинів брати Огюст і Луї Люм'єр провели перший комерційний сеанс перегляду фільму, знятого за допомогою свого винаходу, пристрою, що поєднував функції камери та проектора і названого «кінематограф».

► 1963 — У Чернівці запустили першу чергу хмарино-суконного комбінату (тоді найбільшого в СРСР).

ДЕЩО ЦІКАВЕ НА ІСТОРИЧНОМУ ТЛІ:

► 336 — Перше задокументоване святкування Різдва у Римі: саме з цього року Римо-католицька церква щороку відзначає 25 грудня як день народження Ісуса Христа.

► 1674 — У Києво-Печерській друкарні вийшов перший короткий нарис історії України — «Синопис».

► 1791 — Вийшов перший номер найстарішої недільної газети Британії Observer.

► 1906 — Уперше «Кобзар» Шевченка видано російською мовою.

► 1922 — Почався вихід новин БІ-БІ-СІ.

► 1968 — У США встановлений рекорд тривалості здачі книги в бібліотеку — Р. Додд повернув книгу, узятую його дідом у 1823.

► 2002 — У провінції Шаньдун (Китай) археологи відкрили царське поховання періоду династії Хань, в якому збереглося більше сотні фігур воїнів, коней і колісниць, зроблених із теракоти.

У ГРУДНІ СВАТКУЮТЬ ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ:

► 1595 — Богдан Зинсвій Хмельницький, гетьман України (за однією з гіпотез).

► 1722 — Сковорода Григорій, український мандрівний філософ (†1794).

► 1770 — Бетховен Людвіг ван, німецький композитор, представник віденської класичної школи.

► 1792 — Микола Любачевський, російський математик, один із батьків неевклідової геометрії.

► 1832 — Ейфель (Александр) Гюстав, французький інженер-будівельник.

► 1954 — Макаревич Андрій, російський рок-музикант («Машина времени»), телеведучий.

► 1963 — Бубка Сергій Назарович, український спортсмен (стрибки з жердиною), олімпійський чемпіон (1988), шестиразовий чемпіон світу (1983-88, єдиний спортсмен, кому це вдавалось зробити шість разів поспіль), 35-разовий рекордсмен світу.

ГРУДНЕВІ РЕЛІГІЙНІ СВЯТА В УКРАЇНІ

► 4 грудня — Введення в храм Пресвятої Богородиці

► 13 грудня — Апостола Андрія Первозваного

► 17 грудня — Варвари Великомучениці

► 19 грудня — Святого Миколи Чудотворця

Повір'я різних країн

☺ Звичай приносити додому і прикрашати ялинку народився ще у Німеччині у XVII столітті. Ну а ще раніше обходилися просто ялинковими іграшками.

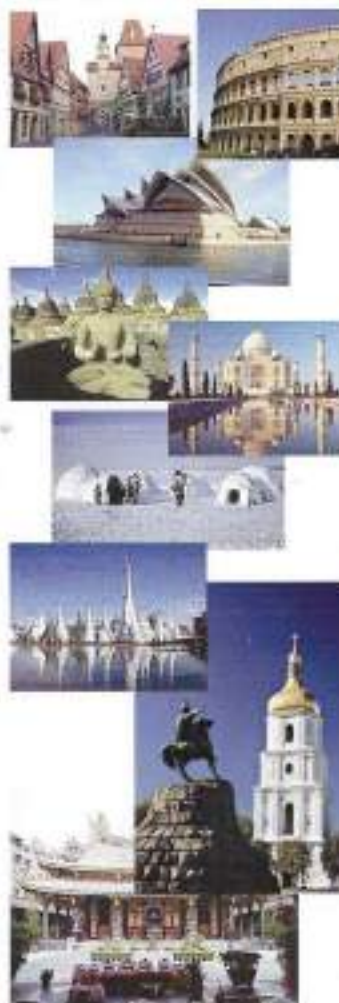
☺ Новий рік в Австралії починається 1 січня. Але саме у цей час там стоїть така спека, що Дід Мороз та Снігуринка розносять подарунки у купальних костюмах!

☺ У жовтні Новий рік приходить до Індонезії. Усі люди гарно одягаються і просять один в одного пробачення за неприязності, які вони завдали у минулому році.

☺ Хтось чекає 1 квітня, хтось очікує на жовтень, хтось - на січень. А всімось чекають-не дочекаються, коли випаде перший сніг. Як випав сніг, так і настав Новий рік!

☺ Новий рік у Брмі починається з квітня, у найспекотніші дні тих місць. І цілий тиждень люди поливають від душі один одного водою. Проходить навіть новорічний фестиваль води - тинджан.

☺ У Китаї новорічна церемонія теж не обходиться без приголомшливих вибухів хлопавок та ракет. Був у Китаї ще один

чудовий звичай - у перші новорічні дні суворо заборонялося сваритися та лаятися.

☺ Якщо ви під Новий рік опинитесь в Італії, не підходьте близько до стін будинків. Так уже повелося, що Італійці у новорічну ніч викидають з вікон старі речі - летять на брулівку горщики, стільці, чоботи... Трапляється, і величезна шафа з диким грукотом звалюється на землю. Чим більше речей позбавишся, вважають Італійці, тим більше багатства принесе Новий рік!

☺ В Індії існує цілих вісім дат, які відмічаються як Новий рік. Ось, наприклад, є такий день - Гуді Падва. Тут вже неодмінно потрібно скуштувати листя дерева нім-нім. Ох, яке ж гірке це листя! Але, за старим повір'ям, воно оберігає людину від хвороб та нещастя, забезпечує, як кажуть, солодке життя.

☺ В Україні до сих пір вважається, що позичати під Новий рік не можна, а то весь рік просидиш у боргах. Спати також не дозволяється, в іншому випадку весь рік проспиш, стіл повинен ломитися від їжі і вин, одному залишатися також неможливо. Ось і намагаємось ми грошенят назбирати, борги роздати, ялинку причепурити і компанію зібрати велику. Навіть якщо не хочеться.

Тож не заолікайте з подарунками, не скупіться на добрі та ласкаві слова і вперед у новий рік! У році 2009 бажаємо 12 місяців без хвороб, 53 тижні всього найкращого, 8760 годин успіху, 525600 хвилин кохання і 31536000 секунди приємних хвилин! З новим 2009 роком!

Яна Антіпіна

Видання Чернігівського державного педагогічного університету імені Тараса Шевченка
Виходить один раз на 2 місяці
Реєстраційне свідоцтво № 247,
Серія ЧГ

Шеф-редактор:
Пономаревський С.Б.
Редактори:
Шкурят О.В.
Ольховик М.В.

Адреса редакції:
к.м. 405-А, новий корпус,
вул. Гетьмана Полуботка, 53
м. Чернігів, 14013
тел./факс (0462)677414
e-mail: diaspora@meta.ua

Розрахунковий рахунок:
Код 02125874
р/р 35220006000127
в ГУДК у Чернігівській області
МФО 853592
(для UNIVER.CITY)

Редакція залишає за собою
право редагувати та скорочувати
матеріали. За достовірність матеріалів
та рекламних оголошень
відповідають автори

Оригінал-макет виготовлено на базі
редакції.

Макетування та дизайн:
Лесик Олександр
Віддруковано в ФОП Ремізова В.М.
(0462)813387
Друк офсетний
Обсяг 3 друк.арк.
Наклад 500. Замовлення № 88
До уваги читачів «Univer.City»!
Передплатити видання можна
за адресою редакції.
Вартість комплекту 12 грн.

НОВОРІЧНІ ПОБАЖАННЯ

Чоловікам:

- щоб у новорічну ніч поспати приємне з корисним, відкривайте шампанське корком у бік тещі.
- у новорічну ніч пити потрібно збалансовано: не дуже багато (щоб дочекатися звернення Президента), але й не дуже мало (щоб текст звернення не заціпав ваш мозок).

Жінкам:

- мінімум 2009 компліментів;
- мінімум 2009 дзвінків від коханої людини;
- мінімум 2009\$ на бусики, помади та інше;
- максимум 2009 пар зіпсованих колготок і зламаних підборів.

Студентам:

- Бажаю в 2009 році, щоб млинчики не підгорали; щоб зуби не боліли; щоб сік у пакетах відкривався з першого разу, в кінотеатрах лише смачного попкорну; щоб вахтери в студентських гуртожитках вам не грубіянили, щоб будильник будив улюблену пісню; щоб після гоління не пекло шкіру, подовжених канікул; щоб не глючить мобільний зв'язок і важливі смс-

ки дійшли; щоб не було похмілля після гулянки, а декан викликав на килим лише для того, щоб сказати, що ти – молодець!; щоб дзвоник-ламбаду змінили на дзвоник-рок-н-ролл. Загалом, «куролісьте» в своє задсвоєння! З Новим роком!

Першокурсникам:

- У передноворічний ранок добре б прокинутися від запахів чогось смачненького. За вікном іде сніг. По телеку старі мультки про Сніговика й незрозумілих лісових звірів. Під ялинкою — подарунок. Настрій чудовий. Увесь день готуєшся до вечора. Побіжно — до екзаменів. Увечері збираються рідні та близькі: шампанське, олів'є, мандарини, по телевізору - «Іронія долі, або З легкою парою!». Президент видав тост, салют, ура! З Новим роком!

- Є й другий варіант.

Три дні поспіль проводиш Старий рік. Напередодні Нового року зриваєшся та галасливою компанією прямують куди-небудь подалі. Подарунки, нові знайомства, незнайомі люди (вже друзі), усі разом лупанули тост, салют, поцілуки, ура! З Новим роком! Прокинувся — 5 січня. Потрібно готуватися до Різдва.